

ADOPTIONSPOLITISK
FORUM

Nørre Allé 7
2200 København N

Telefon: 26744969
E-mail: info@adoptionspolitik.org

København, den 20/10 2015

Til Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Vi, bestyrelsen i Adoptionspolitisk Forum, vil indledningsvis ønske Folketingets Social- og Indenrigsudvalg tillykke med etableringen og samtidig udtrykke vores forhåbninger for udvalgets arbejde for social retfærdighed i Danmark og udlandet.

Med denne henvendelse ønsker vi at gøre udvalgets medlemmer opmærksomme på problematikker, mangler og ankepunkter i det fremsatte Forslag til lov om ændring af adoptionsloven.

Bemærkninger til Lovforslag nr. L 7 2015

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven

Indsendt af: Adoptionspolitisk Forum

Til: Social- og indenrigsminister Karen Ellemann, Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Cc.: Socialordførerne for Folketingets partier

Førstebehandlingen af Lovforslag nr. L 7 2015 er berammet til d. 23.10.2015. Som vi allerede har påpeget i forbindelse med den tidligere regerings lovforslag (L 187, fremsat d. 15.4.2015) formår de foreslåede ændringer af adoptionsloven ikke at adressere de mangler og problemer, der findes i det etablerede adoptionssystem – et system, der stort set videreføres som hidtil. Vi ønsker derfor i det følgende at fremføre vores kritiske bemærkninger dels til lovforslaget generelt, dels til enkelte paragraffer og afsnit i lovteksten.

1. GENERELLE BEMÆRKNINGER

De internationale konventioner

I bemærkningerne til lovforslaget (s. 23 punkt 4) anføres det, at loven vurderes at leve op til forpligtelserne i Haagerkonventionen og Europarådskonventionen om adoption. Det nævnes dog ikke, at der er betydelige afvigelser mellem disse to konventioner og FN's Børnekonvention. FN's Børnekonvention bygger på udvidede rettighedspræmisser i forhold til Haagerkonventionen og er desuden mere vidtrækkende, når det gælder at sikre Børns rettigheder. Da Danmark også har ratificeret FN's Børnekonvention, bør den udgøre grundlaget for den danske adoptionslov.

ADOPTIONSPOLITISK FORUM

De adopteredes rettigheder

I indledningen til bemærkningerne til lovforslaget (s. 4 punkt 1 afsnit 1) fastslås det, at det overordnede formål er at fremtidssikre den internationale adoptionsformidling i Danmark. Adoptionslovens formål bør dog først og fremmest være at sikre de adopteredes rettigheder og ikke adoptionsformidlingen i sig selv.

Derudover lægger lovforslaget op til at øge antallet af adoptioner gennem forkortelse af sagsbehandlingstiden, udvidelse af godkendelser samt ved mulighed for akkreditering af yderligere formidlingsorganisationer. Fokus i loven bør i stedet være før adoptionen at etablere en rettighedssikret formidlingsprocedure for den adopterede og dennes oprindelig familie og efter adoptionen at tilse respekten for de adopteredes rettigheder. Til dette hører den adopteredes ejerskab af egne dokumenter og adgang til rådgivning, som er uafhængig af de formidlende organisationer og Ankestyrelsen.

Tilsyn i stedet for tillid

I henhold til gældende adoptionspraksis bygger samarbejdet mellem de formidlende instanser i afgiverlandene og Danmark på tillid, og lovforslaget ændrer ikke ved dette forhold. Det er således ikke muligt at drage danske adoptionsformidlende organisationer til ansvar for fejlagtige oplysninger i adoptionsdokumenter eller alvorligere forhold som fremskaffelse af børn under falske forudsætninger og kidnapning. Ankestyrelsen bør derfor som en del af dens godkendelse af et matchningsforslag sikre lovligheden i alle faser i adoptionerne, både i Danmark og afgiverlandene. Tilsynet skal kontrollere afgiverlandenes procedurer og dokumentation i forbindelse med at fastslå børnenes adopterbarhed. Herunder skal tilsynet – i henhold til FN's Børnekonvention – sikre, at barnets udvidede familie er blevet inddraget i adoptionsprocessen.

Det er desuden nødvendigt, at der etableres et uvildigt tilsyn med Ankestyrelsens virksomhed, da der er personsammenfald mellem Ankestyrelsen og den kommende formidlende organisation, DIA, hvilket vi finder stærkt kritisabelt.

Den formidlende organisation

I lovforslaget fastslås det, at den formidlende organisation udelukkende bør efterleve den danske adoptionslov (s. 11 punkt 3.1.3 afsnit 1). Som formidler af transnationale adoptioner bør den dog også være forpligtet til at efterleve FN's Børnekonvention.

Det bør desuden være et krav, at den adoptionsformidlende organisation udelukkende kan indgå samarbejde med afgiverlande, der har ratificeret FN's Børnekonvention i sin helhed.

Hjælpearbejde

Lovforslaget lægger op til, at adoptionsformidlende praksis kan forenes med hjælpearbejde i afgiverlandene (s. 11 punkt 3.1.3 afsnit 3). Disse to ting skal dog adskilles fuldstændigt. Det bør ikke være muligt for en dansk formidlende organisation at donere egne eller kommende adoptanters midler til børnehjem eller andre hjælpeorganisationer i afgiverlandene, da noget sådant kan give anledning til en uhensigtsmæssig og uetisk incitamentsstruktur.

PAS (Post Adoption Service)

Det bør klart fremgå af lovteksten (s. 23, afsnit 3.4.3), at rådgivning i forbindelse med adoptioner (PAS) skal have **den adopteredes behov og rettigheder som primær målsætning**. Rådgivningen i form af psykologisk, juridisk eller økonomisk støtte bør være et tilbud til alle adopterede og bør følge dem ind i voksenlivet, da de fleste adopterede først påbegynder bearbejdelsen af deres adoptionshistorie, familiesøgning og hjemrejse som voksne. Særlige – og udbredte – forhold som fejl og mangler i både sagsbehandling og dokumenter gennem hele adoptionsforløbet gør det nødvendigt at sikre, at PAS stilles til rådighed for voksne adopterede, der, som forholdene er i dag, ikke kan gøre krav på ejerskabet af deres egne adoptionspapirer.

Mange voksne adopterede foretager familiesøgning og hjemrejse på egen hånd uden hverken økonomisk eller juridisk støtte fra den danske stat. Som en del af PAS-ordningen bør der således indgå tilbud om bistand til fremskaffelse af adoptionspapirer i hjemlandet samt evt. økonomisk bistand til tilbagerejser.

2. BEMÆRKNINGER TIL LOVTEKSTEN

§ 30: Det bør tilføjes, at international adoption og økonomisk hjælp skal adskilles fuldstændigt.

§ 30 a. Stk. 2: Det bør præciseres, hvad der menes med "utilbørlig økonomisk vinding" samt "misforhold".

§ 30 a. Stk. 3: Det bør præciseres, hvad der menes med "kompetencer af betydning". Det bør ligeledes være et krav, at en uvildig fagperson, der har ekspertise i internationale såvel som landespecifikke forhold og ikke adoptionshjælp, deltager i arbejdet med den enkelte adoptionssag.

§ 31 generelt: Det bør være et krav, at Ankestyrelsen skal sikre den adopterede adgang til og rigtigheden af alle dokumenter og filer fra både afgiver- og modtagerland, således at ejerforholdet til den adopteredes papirer tilfalder den adopterede til alle tider uanset papirernes alder og oprindelse.

§ 31 b.: Ankestyrelsen bør føre tilsyn med, at den adoptionsformidlende organisation overholder FN's børnekonvention. Dette for at sikre, at international adoption i Danmark følger subsidiaritetsprincippet, således at transnational adoption vitterlig er "den sidste udvej". Samarbejdet mellem afgiver- og modtagerland bør ikke bero på et tillidsprincip alene.

ADOPTIONSPOLITISK FORUM

§ 31 b. Stk. 2: Ankestyrelsens tilsynsvirksomhed bør gennemgås af en uvildig part.

§ 31.f: Alle ændringer uanset karakter og art bør meddeles Ankestyrelsen.

Kapitel 5a

§ 2 Stk. 3: Rådgivning skal følge den adopterede og ikke være tidsbegrænset.

Bemærkninger til lovforslaget

Punkt 2, s. 6 afsnit 5: Det bør tilstræbes at sikre tryghed ikke kun for kommende adoptanter, men for alle involverede parter i international adoption, herunder også den oprindelige familie og den adopterede selv.

Punkt 2, s. 7 afsnit 3: Hvis information er afgørende for at kunne føre et fyldestgørende tilsyn, bør Ankestyrelsen sørge for, at alle parter i adoptionen kan indberette fejl og mangler i papirer og sagsbehandling. Ankestyrelsen skal følge op på indberetningen om fejlagtige oplysninger og fejl.

Punkt 2 s. 7 afsnit 9: Fokus bør og skal være at sikre en lovlig og etisk forsvarlig adoption, hvor barnets rettigheder sikres og opretholdes i henhold til FN's Børnekonvention.

Punkt 2, s. 7 afsnit 10: Behov for humanitær hjælpearbejde i afgiverlande bør ikke ydes af organisationer eller individer involveret i transnational adoption.

Punkt 2, s. 8 afsnit 3: I teksten bør "adoptivbarnet" rettes til "den adopterede". Se også det efterfølgende.

Punkt 2, s. 8 afsnit 4: Der tilbydes i dag ikke støtte eller mulighed for at søge bistand til nogle af de væsentligste problematikker for internationalt adopterede, navnlig ejerskab af adoptionssagens dokumenter, sikring af berigtigelsen af disse samt støtte til hjemlandsrejser.

Punkt 2, s. 8 afsnit 10: Åbenhed i transnationale adoptioner forudsætter rigtighed i adoptionssagernes dokumenter. Danmark bør derfor tage initiativ til at sikre dette gennem de nødvendige procedurer.

Punkt 3, s. 8: Der bør tilføjes yderligere et punkt: At adgangen til adoptionsrådgivning sikres for adopterede og oprindelige familier.

Punkt 3.1.1., s. 10 afsnit 1: Direkte donationer fra adoptanter til børnehjem bør ikke være tilladt, da dette medvirker til en udvidelse af uligheden i adoptionsstrukturen og kan skabe en skæv incitamentstruktur.

Punkt 3.2.1.1., s. 13 afsnit 7: Det bør være muligt, at den adopterede ligeledes **kan** indgive klage til Adoptionsnævnet over den formidlende organisation, hvis den adopterede finder fejl og ulovligheder i sin adoption senere i forløbet.

ADOPTIONSPOLITISK
FORUM

Punkt 3.2.2, s. 14 afsnit 9: Ankestyrelsens håndtering af alle led i processen bør også indebære en sikring af lovlige afgivelse af barnet og korrekt dokumentation fra afgiverlandet, jf. side 15 afsnit 3.

Punkt 3.2.2., s. 15 afsnit 2: Adoptionsrådet bør omfatte andre og mere nuancerede kompetencer end de medicinsk- og psykologfaglige, herunder landespecifikke kompetencer og forskning i globale forhold.

Punkt 3.2.3, s. 16 afsnit 3: Adopterede bør være repræsenteret ved en uvildig part, der varetager den adopteredes interesser i forhold til matchning mellem kommende adoptanter og den adopterede – hvilket er særligt vigtigt, i forhold til at lovgivningen åbner for matchning af ældre adopterede med søskende.

Punkt 3.2.3., s. 16 afsnit 6: Adoptionspolitisk Forum er stærkt betænkelig ved, at godkendelsesrammen ændres med henblik på at øge antallet af sager. I stedet bør fokus være på den adopteredes rettigheder. Her skal åbningen for matchning af ældre adopterede samt søskende tages i særlig betragtning, når PAS-ordningen, som det lægges op til i lovforslaget, ikke yder støtte til voksne adopterede.

Punkt 3.4.1, s. 22 afsnit 8: Den adopteredes udfordringer er ikke alene sociale og sundhedsfaglige. Heri ligger en generel patologisering af den adopterede, som ikke tager i betragtning, at udfordringerne i mange tilfælde bunder i manglende opfyldelse af rettigheder, såsom retten til at eje og have adgang til egne informationer, retten til kontakt til oprindelig familie samt støtte til at rejse tilbage til oprindelseslandet.

Ifald medlemmerne af regeringens Social- og Indenrigsudvalg ønsker det, står vi gerne til rådighed for yderligere præciseringer og dokumentation.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen i Adoptionspolitisk Forum